

בס"ד. ש"פ משפטים, פרשת שקלים,

מבה"ח וער"ח אדר, ה'תשכ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

פקודא¹ ליתן מחצית השקל בשקל הקדש² וכו' מאן מחצית השקל כו' אבנא למשקל בה דא י'. עשרים גרה השקל³ דא יו"ד. העשיר לא ירבה⁴ כו' על י' כו' עשר ולא אחד עשר, והדל לא ימעט⁵ כו' מעשר, כד"א⁶ עשר ולא תשע, ממחצית השקל דאיהו י' (רע"מ פ' תשא⁷). ומבאר אדמו"ר הזקן⁸ בפירוש העשיר לא ירבה, שעשיר קאי על הדעת, אין עשיר אלא בדעת⁹, ואעפ"כ, לא ירבה על י', עשר ולא אחד עשר, כי, כשהדעת נמנה אין הכתר נמנה, וכשהכתר נמנה אין הדעת נמנה¹⁰, ונמצא, שיש רק י' ולא י"א. והענין הוא, כמבואר בע"ח (שמ"א פ"ג) שיש בכתר ב' בחינות. בחי' הא' שנמנית במנין העשר ספירות, ובחי' הב' שאינה נמנית במנין העשר ספירות. חיצוניות הכתר, בחי' אריך, להיותה שרש הנאצלים, נמנית במנין העשר ספירות (וזהו שהכתר נמנה). משא"כ פנימיות הכתר, עתיק, שנעתק ונבדל מהנאצלים (בחי' תחתונה שבמאציל), אינה נמנית במנין העשר ספירות (וזהו שאין הכתר נמנה). ועל זה אמרו כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה, כי, זה שהכתר נמנה קאי על חיצוניות הכתר שנמנה במנין הספירות (כנ"ל), ומזה מוכח, שהמנין הוא מנין הספירות מצד חיצוניותן. ולכן אין הדעת נמנה עמהם, כי, דעת הוא בחי' פנימיות, שלכן על ידו דוקא נעשית הולדת המדות (ועש"ז נקרא מפתחא דכליל שית¹⁰),

(2) תשא ל, יג.

(3) שם, טו.

(4) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(5) זח"ב קפז, ב.

(6) ביאורו"ז שם. וראה גם מאמרי אדה"ז

שם ע' לג.

(7) ראה כתובות סח, א. נדרים מא, א.

(8) ע"ח שבהערה הבאה.

(9) כ"ה בע"ח דפוס שקלאוו תק"ס.

ולפנינו הוא שער מב (שער דרושי אבי"צ)

פ"א.

(10) ראה זח"ב קעז, ב. נתבאר בלקו"ת

ואתחנן ו, ד. סהמ"צ להצ"צ מו, א. ובכ"מ.

(1) מאמר זה מיוסד על מאמר כ"ק אדמו"ר הזקן עם הערות — בחצע"ג — וקיצורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תשכ"ג), ואח"כ בביאורי הזהר לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' ערה ואילך — בתוס' הערות ומ"מ מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

לכללות המאמר בביאורי הזהר — מציין כ"ק אדמו"ר שליט"א שם: ראה: ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל [ע' לב ואילך]. ביאורו"ז לאדמו"ר האמצעין פ' תשא [נב, ד ואילך]. פיה"מ להצ"צ [ביאורו"ז להצ"צ ח"ב ע' תתכט ואילך]. סהמ"צ להצ"צ מצות מחה"ש פ"ב ואילך [דרמ"צ טו, א ואילך].

כמבואר בתניא¹¹ שהדעת הוא מלשון והאדם ידע את חוה¹² והוא לשון התקשרות והתחברות שמקשר דעתו וכו', וכיון שדעת הוא בחי' הפנימיות, לכן אינו נמנה במנין הספירות מצד חיצוניותן (שאז נמנה חיצוניות הכתר). וכשהדעת נמנה, שזהו במנין הספירות מצד פנימיותן, אז אין הכתר נמנה, לפי שפנימיות הכתר הוא נעתק ונבדל ואינו נכלל במנין העשר ספירות.

(ב) **והנה** בספר משנת חסידים¹³ איתא להיפך, שכאשר מונים הספירות מצד חיצוניותן, אזי נמנה הדעת, ולא הכתר. והמקור לדבריו הוא גם מ"ש בע"ח — במק"א — בשער מוחין דצלם¹⁴, שבבחי' החיצוניות, משלים הדעת ל"ס, ובבחי' הפנימיות, הכתר הוא מכלל הי"ס. אבל ע"פ מ"ש בע"ח שמ"א פ"ג שדוקא בחי' עתיק אינו במנין הע"ס, והרי עתיק הוא בחי' פנימיות הכתר, עכצ"ל, שהטעם שהדעת נמנה כשפנימיות הכתר אינו נמנה, הוא משום שדעת הוא בחי' הפנימיות, ונמנה במנין הספירות מצד פנימיותן. ומ"ש במשנת חסידים (מע"ח שער מוחין דצלם) שדעת נמנה במנין הספירות בבחי' החיצוניות, ה"ז לכאורה שיטה אחרת. והטעם שאדמו"ר הזקן סמך יותר על מ"ש בע"ח שמ"א פ"ג, הוא, לפי ששם מדובר בכללות הכתר, משא"כ בשער מוחין דצלם מדובר בכתר דז"א. ובמילא נמשך מזה גם ההבדל בענין הדעת, שלדברי המשנת חסידים נמנה הדעת מצד חיצוניותו דוקא, משא"כ לדברי אדמו"ר הזקן נמנה הדעת מצד פנימיותו, דכיון שבחי' הכתר שאינו נמנה במנין הע"ס (ונשלם ע"י מנין הדעת) הוא פנימיות הכתר, עכצ"ל שהשלמת מנין הע"ס ע"י הדעת היא מצד הפנימיות.

אמנם כל זה אינו מספיק עדיין ליישב דברי הע"ח, שמ"ש בשער מוחין דצלם שבבחי' הפנימיות נמנה כתר (כתר דז"א, ודוגמתו גם בכללות הכתר) במנין הע"ס, אינו בסתירה למ"ש בשמ"א פ"ג שפנימיות הכתר אינו במנין הע"ס, דכיון ששניהם הובאו בע"ח, עכצ"ל שאינם בסתירה זל"ז, אלא הם מתאימים זל"ז.

ומבאר הצ"צ¹⁵, שבחי' עתיק שהוא פנימיות הכתר ממש, ודאי אינו במנין הספירות, כמ"ש בשמ"א פ"ג, ומ"ש בשער מוחין דצלם

(11) ספ"ג. (14) פ"ד (בדפוס שקלאו). ולפינו —

פ"ח.

(15) ביאורו"ז שם ע' רעו ואילך. וראה גם

(12) בראשית ד, א.

(13) מסכת בריאת א"ק פ"א מ"ד.

שבבחי' הפנימיות נמנה כתר במנין הספירות, קאי (לא על בחי' עתיק, אלא) על פנימיות אריך, בחי' מוחא סתימאה. והענין הוא, שהמבואר לעיל שבחי' אריך שהיא חיצונית הכתר נמנית במנין הספירות, ה"ז רק בכללות, אבל בפרטיות יותר, הנה בבחי' אריך גופא יש דרגא שאינה נמנית במנין הספירות. ובבחי' אריך ה"ז להיפך מאשר בכללות הכתר. והיינו, שבכללות הכתר, החיצונית (אריך) היא במנין הספירות, והפנימיות (עתיק) אינה במנין הספירות. משא"כ בבחי' אריך, ה"ז להיפך, שהחיצונית אינה במנין הספירות, ואילו הפנימיות היא במנין הספירות, כי, חיצונית אריך היא בחי' כתר שבכתר, בחי' גלגלתא, בחי' המקיף, והיא למעלה מבחי' פנימיות אריך, בחי' חכמה שבכתר, מוחא סתימאה, ולכן, בחי' גלגלתא, עם היותה בחי' החיצונית, אינה במנין הספירות, משא"כ בחי' מוחא סתימאה, עם היותה בחי' הפנימיות נועד שנקראת פנימיות הכתר לגבי גלגלתא שנקראת חיצונית, וזהו שהמוח חשוב יותר מהגלגלתא, וכפי שמצינו בהלכות טרפות¹⁶ שנקב בעצם הגלגלתא אינו במשהו כמו נקב בקרום המוח¹⁷, מ"מ, ה"ה למטה מבחי' גלגלתא, ונמנית במנין הספירות. ועפ"ז אתי שפיר שמ"ש המ"ח (ע"פ הע"ח שער מוחין דצלם) שבבחי' הפנימיות נמנה הכתר במנין הספירות, קאי על מוחא סתימאה שבאריך, ומ"ש אדמו"ר הזקן שבבחי' הפנימיות אין הכתר נמנה, קאי על הפנימיות דכללות הכתר (ולא נחית להחילוק שבין החיצונית להפנימיות שבבחי' אריך גופא), היינו, בחי' עתיק, שלכל הדעות אינה נמנית במנין הספירות.

וזהו שבמנין הספירות מצד פנימיותן, שאז אין הכתר נמנה (כי פנימיות הכתר, בחי' עתיק, אינו במנין הספירות), נמנה הדעת במקום הכתר להשלים מנין העשר ספירות, כיון שדעת הוא בחי' הפנימיות, ושרשו מבחי' פנימיות הכתר. ועל זה נאמר העשיר לא ירבה, דכיון ששורש הדעת הוא בפנימיות הכתר, יש קס"ד שירבה מעשר, היינו, שגם הכתר (שורש הדעת) ימנה, ועז"נ העשיר לא ירבה מעשר, כי הארת הכתר שנמשכת בדעת אינה אלא מבחי' חיצונית הכתר (שהיא במנין הספירות מצד חיצוניתן), משא"כ פנימיות הכתר אינה נמשכת ומאירה בדעת, ולכן נמנה רק הדעת ולא הכתר.

16) משנה חולין מב, א. גמרא שם, ב.
17) ראה לקו"ת שה"ש כב, ד. אוה"ת שבהערה 15 (ע' קג). המשך תרס"ו ע' רעג.

הגהת הצ"צ בביאור לד"ה יביאו לבוש מלכות (תו"א מג"א צא, ג"ד). אוה"ת מג"א (קה"ת, תש"נ) ע' צו ואילך. הגהת הצ"צ בלקו"ת שלח מט, ג ואילך.

ג) וממשיך (ברע"מ שם⁵) והדל לא ימעיט, דא צדיק, לא ימעיט מעשר, כד"א עשר ולא תשע. וע"פ המבואר לעיל שהעשיר לא ירבה קאי על דעת, מוכן, שגם הדל לא ימעיט קאי על דעת. והענין בזה, שיש ב' בחינות בדעת, דעת עליון ודעת תחתון. דעת עליון הוא המחבר חכמה ובינה, שלהיותם הפכיים זמ"ז¹⁸, הרי החיבור שביניהם יכול להיות רק ע"י כח עליון שלמעלה משניהם¹⁹, כתורת המגיד²⁰ על הפסוק²¹ עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'²², שהשלוש (חיבור) ביניהם נעשה ע"י גילוי הארה שלמעלה משניהם, שמתבטלים ממציאיותם, כמשל שני שרים שבעמדם לפני המלך מתבטלים ממציאיותם כו', ומזה מוכן שדעת עליון שמחבר חכמה ובינה הוא למעלה משניהם, ששרשו בבחי' הכתר. ולמטה מזה דעת תחתון, שעל ידו נעשית ההמשכה ממוחין למדות, שענין זה אינו באופן של חיבור הפכים ע"י כח עליון כו', כי, אף שגם מוחין ומדות הם הפכיים זמ"ז, הרי הדעת (ד"ת) נקרא מפתחא דכליל שית, משום שכולל בו כל השש מדות, ופעולתו אינה אלא שתהי' התגלות המדות, שלזה אין צורך בכח עליון כו'. והנה, בנוגע לדעת עליון שמחבר חו"ב מצד שרשו בכתר, יש קס"ד למנות (נוסף על דעת) גם כתר, שע"ז ירבה מעשר, ועל זה נאמר העשיר לא ירבה, כיון שפנימיות הכתר אינו נמנה במנין הספירות מצד פנימיותן (שאז נמנה הדעת, כנ"ל). משא"כ בנוגע לדעת תחתון, כיון שאין נמשך בו בחי' הכתר (שהרי אין בו הכח עליון לחבר הפכים שנמשך מבחי' הכתר), לכן נקרא דל. ועל זה אומר והדל לא ימעיט מעשר, כיון שיש בו עכ"פ דעת תחתון שגם הוא משלים למנין הספירות מצד פנימיותן.

ד) ועוד פירוש במ"ש והדל לא ימעיט²³, דל דא צדיק (כמ"ש ברע"מ שם⁵), דקאי על ספירת היסוד שנקרא צדיק²⁴, והטעם שנקרא דל הוא להיותו יתום מאמו, בחי' בינה, כי בינה עד הוד אתפשטת ולא יתיר²⁵, היינו, שאינה מגעת עד היסוד, לפי שיסוד ענינו להשפיע לבי"ע, ולכן, בינה שהיא בבחי' מקבל, אינה נמשכת ביסוד שענינו ההשפעה

18) ראה לקו"ת מטות פו, סע"א ואילך.
 19) ראה לקו"ת שם. ובכ"מ.
 20) הובאה בלקו"ת תזריע כג, ג. ביאורו"ז
 21) ע"פ הפסוק: עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש.
 22) ע"פ הפסוק: עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש.
 23) ראה גם מאמרי אדה"ז שם ע' לד.
 24) ראה זח"א נט, ב.
 25) ע"ח שער כט (שער הנסירה) פ"ח.
 18) ראה לקו"ת מטות פו, סע"א ואילך.
 19) ראה לקו"ת שם. ובכ"מ.
 20) הובאה בלקו"ת תזריע כג, ג. ביאורו"ז
 21) ע"פ הפסוק: עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש.
 22) ע"פ הפסוק: עושה שלום במרומיו, מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש.
 23) ראה גם מאמרי אדה"ז שם ע' לד.
 24) ראה זח"א נט, ב.
 25) ע"ח שער כט (שער הנסירה) פ"ח.
 תניא אגה"ק סי"ב.

למטה, ורק בנוגע לחכמה, הנה יסוד אבא ארוך ומסתיים ביסוד ז"א²⁶, שמקבץ כל הענינים ומשפיע למלכות, ועל ידה גם לבי"ע. והענין בזה, שבינה שענינה השגה, השגת אלקות, אינה יכולה להיות נמשכת למטה, כי אם למעלה, בגן עדן, ששם נהנין מזיו השכינה²⁷, נהנין דייקא, היינו, לא רק גילוי בבחי' מקיף בלבד, אלא באופן שנמשך בפנימיות, ועל זה נאמר²⁸ להנחיל אוהבי יש, יש דוקא, שמורה על ההשגה דבינה שהיא בבחי' יש²⁹, דכיון שבא לכלל השגה באלקות ה"ז בחי' יש. משא"כ חכמה, להיותה למעלה מהשגה, בחי' אין, ה"ה נמשכת גם למטה במקום שאין בו ההשגה דבינה (נוסף לכך שנמשכת בהשגה גופא לפעול הביטול שלמעלה מהשגה, כמו מודים חכמים לר"מ³⁰). והנה, כיון שדל קאי על יסוד שהוא יתום מבינה, לכן יש קס"ד שימנה רק תשע (ללא בינה), ועל זה אומר והדל לא ימעט מעשר, כי, אף שבינה עד הוד אתפשטת, מ"מ, כיון שהחכמה נמשכת גם ביסוד (יסוד אבא ארוך כו'), שמקבץ כל הענינים ומשפיע למלכות (ועל ידה גם לבי"ע), הנה ע"י ספירת המלכות נשלם גם ביסוד (שנקרא דל) המספר דעשר, כידוע בענין אנכי שלומי אמוני ישראל³¹, דקאי על ספירת המלכות שמשלמת לכל ספירה וספירה³².

ה) **והנה** לאחרי שנתבאר הענין דהעשיר לא ירבה, יותר מעשר, והדל לא ימעט, פחות מעשר, שהעשר הוא מחצית השקל, יש לבאר הענין דעשרים גרה השקל שהוא ב"פ עשר, שעל זה אומר (ברע"מ שם) אבנא למשקל בה דא י', עשרים גרה השקל דא יו"ד, היינו, שמילוי היו"ד, שהוא ו"ד, הוא ג"כ עשר, ושניהם יחד (י' עם המילוי ו"ד) הם עשרים, ומחצית השקל הוא י' (עצם האות י') בלא המילוי, והוא אבנא למשקל בה, כמו אבן המשקולת שבה שוקלים הסחורה, שהסחורה היא היו"ד דהמילוי, והאבן שבה שוקלים הסחורה הוא עצם האות י' בלא המילוי.

ויובן בהקדם הביאור בענין מילוי היו"ד ע"י ו"ד, שעל זה מביא הצ"צ³³ ב' פירושים. פירוש הא' שכותב עליו כך מ"כ (מצאתי כתוב). ופירוש הב', מכת"י אדמו"ח ז"ל (אדמו"ר האמצעי). פירוש הא',

26) ראה ע"ח שער הכללים פ"י.

דא"ח) שג, ג.

27) ראה ברכות יז, א.

31) שמואל"ב כ, יט.

28) משלי ח, כא.

32) ראה ע"ח שער ל (שער הפרצופים)

29) לקו"ת פקודי ו, ב. מטות פו, ריש

דרוש ג. שער כז (שער עיבור יניקה ומוחין)

ע"ב. ובכ"מ.

פ"א.

30) ב"ק כט, רע"א. וראה סידור (עם

33) ביאהו"ז שם ע' רפד.

שעצם היו"ד הוא כמו שנמצא במחשבה, שכאשר חושב אות י', יחשבונו כמו שהוא בצירונו בכתב (ללא המילוי), ורק כאשר צריך לומר אות י' בדיבור, אי אפשר לאמרו אלא עי"ז שיבטא עוד ב' אותיות עמו, היינו ו"ד (ועד"ז באות א', שבמחשבה ה"ה כמו בכתיבה, רק א' בלבד, אבל כשצריכים לקרותו בדיבור, ניתוסף עוד ב' אותיות עמו, היינו ל"ף, שע"ז נעשה אל"ף). והיינו, שעשר גרה (מחצית השקל) הוא י' כמו שהוא במחשבה, ועשרים גרה הוא כמו שהיו"ד בא בדיבור, שאז ניתוסף בו המילוי ו"ד. ופירוש הב', שעצם היו"ד הוא (לא רק בהיותו במחשבה, אלא) גם כשבא בדיבור, דאף שיצטרך לפרש כל ג' האותיות יו"ד, מ"מ, גם כשמפרש כל ג' האותיות יו"ד, העיקר הוא האות י', והאותיות ו"ד, הם טפלים לאות י' כמו פירוש לגוף הענין, ולכן ה"ה בהעלם, ובגילוי הוא י', עשר גרה. ועשרים גרה הוא כשהמילוי אינו טפל לאות י' אלא בא בפ"ע דוקא, שאז הוא בגילוי. ומסיים הצ"צ³⁴ שדבריו של אדמור"ר האמצעי (פירוש הב') עיקר. ונמצא, שיש ג' מדרגות. הא', י' לבדו (עצם הי'). הב', ו"ד כפי שהם טפלים לי'. והג', ו"ד כפי שבאים בפ"ע. ועפ"ז, אבנא למשקל בה דא י', הוא י' לבדו, והסחורה הנשקלת הוא ו"ד כפי שהם טפלים לי', ולמטה מזה, כפי שבאים בפ"ע.

ועפ"ז צריך להבין מהו"ע דאבנא למשקל בה דא י', דהנה, אבן המשקולת תכליתו אינו אלא בשביל משקל הסחורה, והוא טפל לגבי הסחורה שהיא העיקר, ואיך אפ"ל שהיו"ד שהו"ע החכמה, ראשית הספירות, אינו אלא בדוגמת אבן המשקולת שהוא טפל לגבי הסחורה, שדוגמתו בנמשל צ"ל דרגא שלמעלה מחכמה.

אך ביאור הענין הוא, דהנה, ביו"ד שהיא החכמה כלולים ו"ד שהם קול ודיבור, כי ו' מורה על הקול שנעשה מהרכבת ומזיגת ג' היסודות אש מים רוח שנמשכים מג' מדות חג"ת שהם כללות המדות (ו'), וד' מורה על הדיבור, ושניהם (ו"ד) כלולים תחילה בהעלם בחכמה (י') וטפלים אלי', ואח"כ נמשכים בגילוי ובאים בפ"ע ויורדים למטה להיות על ידם התהוות ביי"ע (שהתהוותם ע"י אותיות הדיבור), וכיון שירדו למטה, צריכים להעלותם לשרשם. והענין בזה, שהקול ודיבור (ו"ד) שנמשכים בגילוי ובאים בפ"ע, יורדים לשם ב"ן, שהוא המקור דבי"ע, ששם נפלו הניצוצות משבירת הכלים שהי' בשם ס"ג. ולכן צ"ל השפעת

והמשכת החכמה, אות י', שהוא שם מ"ה שמברר ב"ן, בחכמה אתברירו³⁵, ועיי"ז מתעלה שם ב"ן, שהו"ע העלאת הו"ד. אמנם עלי' זו היא באופן ששם ב"ן עולה לשרשו בשם ס"ג שלמעלה משם מ"ה המברר. וזהו אבנא למשקל בה דא י', שהאות י', חכמה, שם מ"ה, שעל ידה נעשה בירור ועליית הניצוצות מלמטה למעלה, היא בדוגמת אבן המשקולת שנותנים בכף המאזנים ועיי"ז עולה הסחורה (הנמצאת בכף הב') למעלה, ולא עוד אלא שעליית הסחורה היא למעלה יותר מאבן המשקולת שלמטה ממנה וטפלה אלי', ודוגמתו בנמשל, ששם מ"ה המברר (שקודם הבירור הוא למעלה משם ב"ן), הוא בדוגמת אבן המשקולת שעל ידו עולה שם ב"ן לשרשו ומקורו שלמעלה יותר משם מ"ה המברר.

ז) **ועוד** יש לומר בפירושו אבנא למשקל, שאבן היינו ב"ן בתוספת א', שהאל"ף הוא שם מ"ה (שהוא במילוי אלפין), והפירושו דא' ב"ן (אבן) היינו בחי' ב"ן שכבר נתקן ונתחבר בשם מ"ה, כי גם מ"ה כלול מב"ן. ואבן זו 'א' ב"ן, שם מ"ה כפי שכולל ב"ן) נקראת אבנא למשקל בה, שעל ידה נעשה בירור הניצוצים. אמנם, עפ"ז צריך להבין למה גדלה מעלת המתברר לגבי המברר (שהמברר אינו אלא בדוגמת אבן המשקולת שמעלה את המתברר לדרגה נעלית יותר), כי, משנת"ל (ס"ו) שזהו מצד עליית שם ב"ן לשרשו שלמעלה משם מ"ה, אינו מספיק עדיין, שהרי מעלה זו יש גם בהמברר, שהוא בחי' א' ב"ן, בחי' ב"ן שכבר נתקן ונתחבר בשם מ"ה, ובמה תגדל מעלת המתברר עוד יותר. אך הענין הוא, שיש חילוק בין אחר הבירור (דבר שכבר נתברר) וקודם הבירור (דבר שלא נתברר עדיין), שכל מה שלא נתברר עדיין, להיותו למטה יותר, ה"ז מורה ששרשו למעלה יותר, כידוע שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר³⁶. וזהו³⁷ הטעם שהמלאכים נהנים מאד וניזונים ומסתפקים מרוח הבהמה והעוף העולה אליהם מהקרבנות שע"ג המזבח, וכדקדוק לשון הזוה"ק³⁸ ואתהניין מיסודא ועיקרא דילהון, דלכאורה אינו מובן, למה נהנין המלאכים מהקרבנות שענינם בירור ניצוצות דב"ן, הרי גם המלאכים עצמם שרשם משם ב"ן, שלכן נקראים מלאכים עליונים שבמרכבה בשם ארי' ושור כו',

36) ראה לקו"ת ר"פ ראה (יט, ג). שה"ש ט, ד. ובכ"מ.

37) ראה תניא אגה"ק סוס"כ (קלג, א). לקו"ת אמור לח, ג.

38) ח"ג רמא, א.

35) תניא אגה"ק סכ"ח בשם הזהר (ראה חז"ב רנד, ב). וראה ע"ח שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש א.

לפי שרשם משם ב"ן (בגימטריא בהמה³⁹). אלא, שהמלאכים העליונים הם משם ב"ן לאחרי שכבר נתברר, משא"כ הבהמות הגשמיים שהם משמרי האופנים שלא נתבררו עדיין, שרשם למעלה יותר נכשם שבמלאכים גופא, הנה האופנים שעבודתם ברעש גדול כו', שרשם למעלה יותר מהשרפים, ומכ"ש נפש הבהמית שנמשכה משמרי האופנים⁴⁰, ששרשה למעלה יותר, ולכן נהנין המלאכים מבירור ניצוצות דב"ן שע"י הקרבנות דוקא, לפי ששרשם נעלה יותר. ומזה מובן גם בנוגע למעלת הבירורים דשם ב"ן, שהם בדוגמת הסחורה שבכף המאזנים, לגבי שם מ"ה המברר כפי שכולל גם שם ב"ן (א' ב"ן) שהוא בדוגמת אבן המשקולת, כי, התכללות שם ב"ן בשם מ"ה היא לאחרי הבירור, ואין זה בערך לגבי עבודת הבירורים להעלות את הניצוצות שלא נתבררו עדיין שרשם למעלה יותר, כשם שאבן המשקולת אינה בערך לגבי מעלת הסחורה שהיא העיקר.

ח) ויש לומר שזהו גם החילוק בין ב' הפירושים דלעיל (ס"ה) באופן המילוי דאות י' ע"י אותיות ו"ד, שהם בדוגמת הסחורה שעולה ע"י אבן המשקולת (י' ללא המילוי), אם הו"ד הם רק טפלים ל', או שגם באים בפ"ע. והיינו, שבהירידה דהו"ד (קול ודיבור) שיוצאים מעצם הי' (עצם החכמה), יש ב' אופנים. אופן הא', שגם ביציאתם מעצם הי' ה"ה כלולים בהי' וטפלים אליו. ואופן הב', שהירידה היא למטה יותר, שהו"ד אינם כלולים בהי' וטפלים אליו, אלא באים בפני עצמם. ויש לומר שהחילוק ביניהם הוא בדוגמת החילוק שבין שם ב"ן לאחר הבירור לגבי הענינים שלא נתבררו עדיין (כנ"ל ס"ז), והיינו, שהו"ד כפי שכלולים בהי' וטפלים אליו, הם בדוגמת שם ב"ן לאחרי שמתברר ונכלל בשם מ"ה, והו"ד כפי שיוורדים למטה יותר ובאים בפני עצמם, הם בדוגמת הענינים שלא נתבררו עדיין. ונמצא, שאמיתית ענין הסחורה שעולה למעלה ע"י אבן המשקולת, קאי (לא על הו"ד כפי שכלולים בהי' וטפלים אליו, שהרי, להיותם בדוגמת שם ב"ן שכבר נתברר ונכלל בשם מ"ה, הרי הם בדוגמת אבן המשקולת (א' ב"ן) שעל ידה נעשה בירור הניצוצים, אלא) על הו"ד כפי שיוורדים ובאים בפני עצמם דוקא. וביאור הענין, ע"פ הידוע בביאור החילוק שבין עבודת הצדיקים לעבודת בעלי תשובה, שאף שגם ע"י עבודת הצדיקים בקיום המצוות בדברים גשמיים נעשה בירור הניצוצים

39) פרדס שער ערכי הכינויים ערך אדם. 40) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב. ע"ח שער י' (שער התיקון) פ"ג.

דשם ב"ן, מ"מ, כיון שבירור זה הוא ע"י דברים גשמיים שמקיימים בהם מצוות התורה, הרי זה בדוגמת שם ב"ן לאחרי שכבר נתברר, ולכן, עיקר הענין דבירור הניצוצים דשם ב"ן נעשה ע"י עבודה בעלי תשובה (לא בקיום המצוות, אלא) בהפיכת הרע ממש, שעבודה זו דוקא היא הסחורה האמיתית שעולה למעלה ביותר מאבן המשקולת שהוא הכח המברר.

ט) **ועפ"ז** יתבאר כללות הענין דמצות מחצית השקל, זה יתנו גו' מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. דהנה, שקל הקודש, שהוא עשרים גרה, נחלק לב' חצאים של עשר גרה, מחצה הא' הוא העשר דעצם האות י' (ללא המילוי), ומחצה הב', הוא העשר דו"ד (מילוי היו"ד). וכיון שמחצה הב' (ו"ד) יורד למטה לשם ב"ן, צריך לחזור ולהעלותו למעלה, ועז"נ תרומה לה', מלשון הרמה, שהו"ע העלאה מלמטה למעלה. והעלאה זו נעשית ע"י מחצה הא' (י'), עשר ספירות הכלולים בחכמה, שהו"ע המשכת שם מ"ה לברר ולהעלות שם ב"ן, ועז"נ זה יתנו גו' מחצית השקל, שנתינה זו היא המשכת מ"ד מלמעלה למטה לצורך המשכת שם מ"ה (שעל ידו יהי' הבירור דב"ן). ועז"נ העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל, כי, הבירור שע"י החכמה (בחכמה אתברירו) הוא ע"י עשר ספירות שבה, לא פחות ולא יותר, עשר ולא תשע, עשר ולא אחד עשר, כי הבירור הוא (לא ע"י כתר, אחד עשר, אלא) ע"י חכמה דוקא (עשר). ומחצה הא' (י'), נקרא אבנא למשקל בה, שעל ידו נעשה עליית מחצה הב' (ו"ד) למעלה יותר, שזהו"ע בירור והעלאת שם ב"ן לשרשו שלמעלה יותר משם מ"ה המברר. וזהו גם כללות הענין שע"י נתינת מחצית השקל היו לוקחים קרבנות ציבורי⁴¹, היינו, שנתינת מחצית השקל היא הנתינת כח מלמעלה לעבודת הקרבנות, בדוגמת המשכת שם מ"ה שעל ידו נעשה בירור והעלאת שם ב"ן, שזהו"ע הקרבת הקרבנות ע"ג המזבח (כנ"ל). ויש להוסיף, שבענין הקרבנות (שבאים ע"י מחצית השקל) מרומזת גם ההמשכה מלמעלה שנעשית לאחרי כללות העבודה דבירור והעלאת שם ב"ן (נוסף על ההמשכה והנתינת כח מלמעלה, אתערותא דלעילא, שעל ידה נעשית כללות עבודת הקרבנות באופן של אתערותא דלתתא), שזהו"ע האר"י דאכיל קרבנין⁴², שרומז על המשכת המ"ד שלאחרי כללות העבודה באופן של העלאת מ"ן.

41) שקלים פ"ד מ"א. פרש"י תשא ל, טו. 42) ראה זח"ג לב, סע"ב.

(י) ויש לקשר כהנ"ל עם מ"ש בפרשת השבוע⁴³ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו'. דהנה, מבואר בתו"א⁴⁴ שמ"ש כי תקנה גו' קאי על משה רבינו שעליו נאמר לפני"ז אשר תשים לפניהם, לפי שגדול כחו להמשיך בחי' הדעת בכנסת ישראל, גם בנשמות שהם מבחי' זרע בהמה, נשמות דבי"ע, שהם כמעט כל הנשמות שבדורותינו, ועז"נ אשר תשים לפניהם, היינו, שימשיך בחי' הדעת לפנימיותם⁴⁵. והמשכת הדעת היא הנתינת כח מלמעלה, אתערותא דלעילא, שעל ידה תהי' כללות עבודת בני", אתערותא דלתתא, במשך שית אלפי שנין דהוה עלמא⁴⁶, שזהו"ע דשש שנים יעבוד, שע"ז פועלים את שלימות ההמשכה והגילוי מלמעלה שתהי' לעתיד לבוא, שזהו"ע ובשביעית גו'⁴⁷. ועד"ז הוא במצות מחצית השקל, שגם בה נאמר למשה רבינו דוקא כי⁴⁸ תשא את ראש בני ישראל וגו'⁴⁹, כי, ע"י משה רבינו נמשכת הנתינת כח שמרומזת בנתינת מחצית השקל, מחצית הא' (י'), שעל ידה נעשית כללות עבודת בני"י בבירור והעלאת שם בני"י, מחצה הב' (ו"ד), הן עבודת הצדיקים והן עבודת הבעלי תשובה (ב' האופנים בהמילוי דו"ד שהוא מחצה הב', כנ"ל ס"ח), שכללותה הו"ע עבודת הקרבנות, שבה נכללת גם ההמשכה מלמעלה שבאה לאחרי כללות העבודה, שזהו"ע אר"י דאכיל קרבנין (כנ"ל ס"ט). וענין זה נמשך בכל דור ודור ע"י נשיאי ורועי ישראל, אתפשטותא דמשה שבכל דרא⁵⁰, שהם הממשיכים כח לכל בני"י שבדור להשלים ולסיים את מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות וכל שית אלפי שנין דהוי עלמא, וע"ז באים לשנה השביעית, יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁵¹.

(43) משפטים כא, א-ב.	(48) תשא ל, יב.
(44) משפטים עד, ג ואילך.	(49) ראה הוספות לתו"א תשא קיא, ג.
(45) תו"א שם עה, ג. הובא בביאורו"ז שם ובכ"מ.	(50) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
(46) ר"ה לא, א. וש"נ.	(51) סוף מסכת תמיד.
(47) תו"א שם עו, א.	